

EHDOTUS OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN ASETUKSEKSI OPETUSHALLITUKSEN JA SEN ERILLISYKSIKÖIDEN MAKSULLISISTA SUORITTEISTA

1 Asetuksenantovaltuus

Valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n 2 momentin (348/1994) mukaan asianomainen ministeriö päättää, mitkä ministeriön tai sen hallinnonalan suoritteet tai suoriteryhmät ovat maksullisia ja mistä suoritteesta tai suoriteryhmästä maksu peritään omakustannusarvon perusteella sekä mitkä suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein. Ministeriö päättää 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myös saman lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuista kiinteistä maksuista sekä siitä mistä suoritteesta tai suoriteryhmästä, millä 6 §:n 3 tai 4 momentissa sanotulla perusteella ja miten maksun suuruus voidaan määrätä suoritteen omakustannusarvosta poiketen.

2 Asian tausta ja asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Opetushallituksen maksulliset suoritteet

Opetushallituksen ja sen erillisyyksikköjen maksullisista suoritteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (1188/2023) voimassaolo päättyy 31. päivänä joulukuuta 2025.

Asetuksessa maksulliseksi säädettyjen suoritteiden maksuihin on tehty pääosin yleistä kustannuskehitystä vastaavat korotukset. Maksun mahdollinen korotumattomuus perustuu päätösprosessin muuttumiseen tai tehostumiseen.

Kustannusvastaavuuslaskelmia ei ole saatavissa suoritekohtaisesti, koska seuranta ei ole tehty suoritetasolla. Suoritekohtainen seuranta on tarkoitus saada käyttöön vuoden 2026 alkuvuoden aikana ja seuraavaan maksuasetusvalmisteluun tavoitteena on pystyä tuottamaan suoritekohtaiset kustannusvastaavuuslaskelmat. Hinnoittelua ei ole voitu tehdä kaikilta osin kustannusvastaavuuslaskelmien perusteella, koska Opetushallituksen Kiekun työaikakohdennuksissa on havaittu puutteita. Hinnoittelu on tehty aiemminkin käytössä olleiden työmääräarvioiden perusteella.

Uusina suoritteina esitetään kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (102/2025) mukaisesti kielitutkintojen osakoemaksuja.

Yleisten kielitutkintojen maksujen omakustannusarvoa alemmasta hinnoittelusta luovuttaisiin ja maksut hinnoiteltaisiin vastaisuudessa omakustannusarvon mukaisesti. Kansainvälinen liikkuvuus on lisännyt suoritusten määrää ja kansallisen intressin merkitys tuettuun hinnoitteluun on muuttunut ja vähentynyt. Lisäksi suoritusmäärien kasvu on lisännyt alemmasta hinnoittelusta aiheutuvaa taloudellista kuormitusta järjestelmän ylläpidolle, mikä arviointiperusteena saa aikaisempaa suuremman merkityksen.

Vuoden 2026 alusta lukien Opetushallitukseen yhdistyvän Kotimaisten kielten keskuksen maksuasetuksesta esitetään sisällytettäväksi yksi suorite tämän asetuksen liikeloudellisiin suoritteisiin.

Maksut suoritteittain eriteltynä ilmenevät muistion lopussa olevista taulukoista. Suoritteista on tehty valtiovarainministeriön edellyttämä työmääräarvioon perustuva suoritekohtainen laskenta.

3 Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet, joista Opetushallitus perii kiinteän maksun (1 §)

Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin maksuista, joista peritään omakustannusarvoa vastaava kiinteä maksu. Maksut ilmenevät tämän muistion liitteenä olevasta taulukosta 1.

Suoritteiden maksut on määritelty valtion yhteisen kustannuslaskentamallin (VK/43766/00.00.01.06.01/2020) perusteella.

Opetushenkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (986/1998) 8 §:stä poistettiin 1.8.2025 voimaan tulleella muutosasetuksella (159/2025) säännös, jonka mukaan Opetushallituksella oli toimivalta antaa kelpoisuustodistus muussa Pohjoismaassa suoritettuna opettajankoulutuksen perusteella erityisopetusta antavan opettajan kelpoisuutta varten. Säännöksen poistumisen vuoksi kyseiseen suoritteeseen liittyvä maksu ja sitä koskeva asetuksen 1 §:n 1 momentin 3-kohta esitetään poistettavaksi. Kohdan poistaminen muuttaa 1 momentin kohtien numerointia.

Asetuksen 1 §:n 1 momentin 5- ja 6-kohdissa tarkoitettujen suoritteiden osalta säädetään tällä hetkellä erikseen 395 euron päätösmaksusta ja 100 euron käsittelymaksusta, jota koskeva säännös on 1 §:n 1 momentin 13-kohdassa. Käsittelymaksu esitetään yhdistettäväksi päätösmaksuun. Muutos perustuisi tarkoituksenmukaisuuteen. Maksujen erittelylle ei ole välttämätöntä perustetta ja yksi hinta olisi prosessin kannalta yksinkertaisempi ja hallinnon asiakkaalle selkeämpi.

Opetushallinnon tutkintomaksujen (1 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohdat) osalta hinnoittelu on tehty erillisen työmääräarvion perusteella, samoin kuin aikaisemminkin. Näiden osalta Kiekun työaikakohdennukset ovat puutteellisia ja näin ollen kustannusvastaavuuslaskelmat eivät anna oikeaa tulosta. Opetushallitus tulee seuraamaan kustannusvastaavuuden kehittymistä, kun se saa Kiekun seurantakohteet kuntoon.

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman esityksen (HE 102/2025) kielilainsäädännön muuttamisesta syyskuussa 2025. Eduskunta hyväksyi säädöskokonaisuuden 4.11.2025 ja se tulee voimaan 1.1.2026. Kielilainsäädännön muuttuminen merkitsee muun muassa valtionhallinnon kielitutkinnon sulautumista yleisiin kielitutkintoihin sekä osakokeiden suoritusmahdollisuutta yleisissä kielitutkinnoissa. Kielilainsäädännön muutosten vuoksi kielitutkinnoista perittävien maksujen rakenteeseen esitetään muutoksia siten, kuin asetuksen 1 §:n 1 momentin 9- ja 22-kohdasta ilmenee.

Selventävänä huomiona asetuksen 1 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että edellä 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuna suomen tai ruotsin kielen erinomaista taitoa osoittavan kielitutkinnon maksun perimättä jättämisestä säädetään julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424//2003) 12 §:n 2 ja 3 momentissa.

Valtionhallinnon kielitutkinnot ovat syksystä 2024 alkaen olleet erinomaisen suomen tai ruotsin kielen taidon osoittamisen osalta tietyin edellytyksin maksuttomia. Valtionhallinnon kielitutkintojen yhdistyessä yleisiin kielitutkintoihin, maksuttomuus ulotetaan aikaisemman sisältöisenä koskemaan yleisten kielitutkintojen ylimmän tason tutkintoja. Maksuttomuutta ei ole aikaisemmin todettu Opetushallituksen maksuasetuksessa, mutta nyt sitä koskeva viittaussäännös esitetään selkeyden vuoksi otettavaksi asetuksen 1 §:n 5 momenttiin. Momentissa viitattaisiin yleisistä kielitutkinnoista annetun lain 11 §:n 2 ja 3 momenttiin.

Voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 13-kohdassa säädetään 100 euron käsittelymaksusta. Maksu on peritty hakemuksista, joilla on haettu 1 § 1 momentin 5- ja 6-kohdassa sekä 2 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitettua päätöstä. Edellä on todettu, että käsittelymaksu ja päätösmaksu yhdistettäisiin 1 §:n 1 momentin 5- ja 6-kohdissa säädettyjen suoritteiden osalta. Jäljempänä esitetään päätös- ja käsittelymaksujen yhdistämistä samalla tavoin voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 2–4 kohdissa tarkoitettujen suoritteiden osalta. Uudessa asetuksessa kaikki nämä suoritteet sijaitsisivat 1 §:ssä, kuten edellä on hinnoitteluperusteen muutoksen vuoksi esitetty. Käsittelymaksujen yhdistyessä päätösmaksuun, voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 13-kohta esitetään poistettavaksi, koska se käy pääosin tarpeettomaksi.

Edellä mainittua 1 §:n 1 momentin 13-kohdan käsittelymaksua on sovellettu myös voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 2–4 kohtien tarkoittamaan jatkohakemukseen. Jatkohakemus liittyy tilanteeseen, jossa hakija on velvoitettu ehdollisella päätöksellä täyttämään rinnastuspäätöksen edellyttämä lisävaatimus, esimerkiksi täydentämään opintoja. Tältä osin asetukseen esitetään rakenteellista muutosta, jolla selkeytetään sääntely kyseisissä kohdissa tarkoitettujen suoritteiden osalta ja säädetään erikseen jatkohakemuksen perusteella tehtävän päätöksen maksullisuudesta. Tämä säännös sijaitsisi asetuksen 2 §:n 1 momentin 3-kohdassa varsinaisten päätösmaksujen jälkeen. Samaan suoritekokonaisuuteen liittyy harvoin perittyjen, korotettujen maksujen poistaminen, mitä koskeva muutos käsitellään 2 §:ää koskevassa jaksossa.

4 Julkisoikeudelliset suoritteet, joista Opetushallitus perii koulutustoimintaan ja oikeudenhoitoon liittyvistä syistä niiden omakustannusarvoa alemman kiinteän maksun (2 §)

Valtion maksuperustelain 4 §:n 1 momentin 3-kohdan mukaan hakemuksesta tehtävien päätösten tulee olla maksullisia, jollei suoritteen maksuttomuudelle ole perusteltua syytä. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Saman pykälän 2 momentin mukaan yhden tai useamman viranomaisen samanlaatuisista suoritteista voidaan määrätä samansuuruinen maksu silloinkin, kun suoritteen tuottamisesta aiheutuva kustannukset poikkeavat toisistaan. Tällaisen kiinteän maksun suuruutta määrättäessä on otettava huomioon suoritteiden keskimääräinen kokonaiskustannus.

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai

näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. Erityisestä syytä maksu voidaan määrätä tietyltä ryhmältä perittäväksi suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä.

Tutkintojen tunnustamiseen liittyvistä maksuista säädettäisiin 2 § 1-3 kohdissa. Omakustannusarvoa alemman maksun tarkoituksena on varmistaa pätevän työvoiman saatavuus Suomeen ja edistää opiskelijoiden työmarkkinakelpoisuutta Suomessa sekä huolehtia henkilölle aiheutuvien etukäteiskustannusten kompensoinnista.

Edellä jaksossa 3 perusteltiin, miksi yleisten kielitutkintojen maksujen omakustannusarvoa alemmasta hinnoittelusta luovuttaisiin ja maksut hinnoiteltaisiin vastaisuudessa omakustannusarvon mukaisesti. Säännöstasolla muutos merkitsisi sitä, että voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 1-, 11- ja 12-kohdat siirrettäisiin 1 §:ään. Säännökset sijaitsevat asetuksityksen 1 §:n 1 momentin 19-, 20-, 21- ja 22-kohdissa. Momentin 22-kohdan säännös olisi uusi ja koskisi edellä kuvatussa kielilainsäädännön uudistuksessa säädettyä mahdollisuutta suorittaa yleisissä kielitutkinnoissa osakokeita.

Edellä asetuksen 1 §:ää koskevassa kohdassa käsiteltiin voimassa olevan asetuksen 1 §:n 1 momentin 13-kohdassa säädetyn käsittelymaksun yhdistämistä 1 § 1 momentin 5- ja 6-kohdissa tarkoitettuihin päätösmaksuihin. Päätös- ja käsittelymaksujen yhdistämistä esitetään lisäksi voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 2–4 kohdissa tarkoitettujen suoritteiden osalta. Muutos perustellaan samoin perustein kuin 1 §:n 1 momentin 5- ja 6-kohdissa tarkoitettujen suoritteiden osalta.

Edellä mainitun 2 §:n 1 momentin 2–4 kohtien tarkoittamiin päätöksiin liittyy mahdollisuus lisäkelpoisuuksiin, joista peritään korotettu hinta. Käytännössä lisäkelpoisuuksia on sisällytetty päätöksiin melko harvoin. Vuonna 2024 lisäkelpoisuus annettiin noin 3 %:ssa päätöksiä. Erilaisia lisäkelpoisuusvaihtoehtoja on yhteensä kuusi. Kun lisäkelpoisuuksia myönnetään erittäin vähän, niiden erillishinnoittelu ei ole myöntöprosessiin syntyvien lisäkustannusten vuoksi tarkoituksenmukaista. Prosessiekonomian tarve korostuu, kun tutkintoprosesseja digitalisoidaan; monitahoiset maksuperusteet aiheuttavat suhteettomia kustannuksia järjestelmäkehityksessä. Yksi hinta olisi myös asiakkaalle ymmärrettävämpi vaihtoehto. Näiden näkökohtien vuoksi lisäkelpoisuuksiin liittyvät hinnankorotukset esitetään poistettavaksi.

Kääntäjätutkinnon (auktorisoidut kääntäjät) osalta hintoja on nyt esitetty korotettavaksi tutkintojen uusintojen osalta (2 § 5-kohta), mutta tutkintoon osallistumisen osalta (2 § 4-kohta) hinta esitetään pidettäväksi ennallaan. Tutkintomaksu on osoittautunut korkeaksi vallitsevan epävarman taloustilanteen vuoksi ja tutkintosuoritusten määrä vuonna 2025 jäi alhaiseksi (34), keskimääräin tutkintoon osallistuneita vuosina 2008-2024 on ollut 76.

Opetushallitus ja sen yhteydessä toimiva Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta toteuttavat auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmää. Järjestelmässä toteutuu lakisääteisen palvelun saatavuus kansalaisille eli laillisesti pätevien kääntäjien tarveysajalle. Viranomaiset Suomessa ja ulkomailla hyväksyvät tietyistä asiakirjoista vain auktorisoidun kääntäjän tekemän käännöksen. Opetushallitus ja sen yhteydessä toimiva Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta toteuttavat auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmää. Järjestelmässä toteutuu lakisääteisen palvelun saatavuus kansalaisille eli laillisesti pätevien kääntäjien tarveysajalle. Viranomaiset Suomessa ja ulkomailla hyväksyvät tietyistä

asiakirjoista vain auktorisoidun kääntäjän tekemän käännöksen. Kysymys on lakisääteisen edellytyksen täyttämisen varmistamisesta riittävän monen henkilön osalta tilanteessa, jossa yhteiskunta kyseisiä palveluita tarvitsee. Erityisesti suuret kielet kuten esim. arabia, ukraina ja kiina (ei Euroopan viralliset kielet) ovat sellaisia, joissa auktorisoitujen kääntäjien tarve on suuri ja johon ei ole mahdollista saada muutoin auktorisoituja kääntäjiä. Edellä mainitun perusteella esitetään, että 2 §:n 4-6 kohdissa säädettävät auktorisoitujen kääntäjien suorituksiin liittyvät maksut olisivat omakustannusarvoa pienempiä.

Oikeustulkikirekisterin tarkoituksena on edistää oikeudellisissa asioissa riittävän pätevien tulkkien saatavuutta. On välttämätöntä varmistaa, että yksilön oikeusturvan toteutumisen kannalta keskeinen oikeustulkikirekisteri säilyy toimintakykyisenä eikä heikkene sen vuoksi, että tulkit pidättäytyvät rekisteröitymisestä kustannusten ollessa kohtuuttomat suhteessa viranomaisten mahdollisiin toimeksiantoihin. Edellä kerrotun perusteella esitetään, että oikeustulkikirekisteriin liittyvät maksut asetuksen 2 §:n 7-9 kohdissa olisivat omakustannusarvoa pienempiä.

5 Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen maksut (3§)

Nykyisiin maksuihin esitetään yleistä kustannuskehitystä vastaavat korotukset kustannusvastaavuuden säilyttämiseksi.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) perii kiinteän julkisoikeudellisen maksun yliopistolain (558/2009) 87 §:ssä ja ammattikorkeakoululain (932/2014) 62 §:ssä tarkoitetusta toiminnan ja laatujärjestelmän ulkoisesta arvioinnista.

Toisen (v. 2012–2018) ja kolmannen (v. 2018–2024) auditointikierroksen aikana opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovittu tavoite oli vähintään 50 % kustannusvastaavuus, mikä ylitettiin loppuvuosina (62 % kustannusvastaavuus vuonna 2024, 83 % vuonna 2023 ja 74 % vuonna 2022). Perusteena vähintään 50 % kustannusvastaavuudelle oli se, että korkeakoulujen laatujärjestelmien arvioinnit täyttivät myös opetus- ja kulttuuriministeriön tiedon tarvetta ja se osuus maksettiin Karvin budjetista. Kierroksen viimeisenä vuotena 2024 auditointien lukumäärä oli edellisiä vuosia pienempi. Lisäksi auditointeihin sisältyi 2024 projekteja, joihin jouduttiin käyttämään suhteellisesti enemmän asiantuntijoiden työaikaa.

Vuonna 2026 korkeakoulun uutta auditointimallia pilotoidaan kahdessa korkeakoulussa. Pilottiauditointien sopimukset laadittiin 2025. Pilottiauditoinneista ei voida periä täyttä hintaa, koska pilottikorkeakoulut osallistuvat myös mallin kehittämiseen. Vuonna 2026 ei siis päästä 100 % kustannusvastaavuuteen.

Vuoden 2027 alusta eteenpäin edetään kohti 100 % kustannusvastaavuutta. Osa korkeakouluista on vuoden 2025 aikana solminut Karvin kanssa sopimuksen 4. kierroksen auditoinnista voimassa olleen maksuasetuksen mukaisesti. Vuodesta 2027 alkaen auditointisopimuksissa sovelletaan vuoden 2026 alussa voimaan tulevaa uutta maksuasetusta.

Auditointiin kuluva virkatyön määrä tulee pienentymään jatkossa. Neljännen kierroksen alkaessa auditointiprosessia on edelleen yhtenäistetty ja virtaviivaistettu: monet työvaiheet ovat vakiomuotoisia ja niissä käytetään valmiita pohjia. Yksi keskeinen muutos liittyy resurssointiin. Auditointiprojekteissa pienennetään asiantuntijoiden hankkeeseen käyttämää

työaikaa. Raportointi uudistuu ja siihen käytettävä aika todennäköisesti pienenee muun muassa arviointialueiden lukumäärän muuttuessa neljästä kahteen. Lisäksi tiedottamista tehostetaan kaikkien korkeakoulujen yhteisillä tilaisuuksilla. Auditointiryhmän kokoa pienennettiin 5 henkilöstä 4:ään kolmannella auditointikierroksella ja vierailua lyhennettiin yhdellä päivällä. Kokouksista ja tilaisuuksista suurin osa toteutetaan verkon välityksellä, mikä vähentää matkakuluja ja säästää työaikaa. Asiantuntijoille maksettavat palkkiot ovat pysyneet maltillisina. Näihin laskelmiin perustuen vuodesta 2027 eteenpäin edetään kohti 100 % kustannusvastaavuutta.

6 Ylioppilastutkinnosta annetun lain 20 §:ään perustuvat maksut (4 §)

Ylioppilastutkinnon kokeista perittävistä maksuista säädetään ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019). Tältä osin asetuksenantovaltuus perustuu ylioppilastutkinnosta annetun lain 20 §:ään. Mainitun lainkohdan mukaan Ylioppilastutkintolautakunta voi periä ylioppilastutkinnosta ja sen kokeisiin osallistumisesta maksuja. Ylioppilastutkintoon ja sen kokeisiin osallistumisesta perittävistä maksuista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella sen mukaan kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista.

Asetuksen 4 §:n mukaan ylioppilastutkintolautakunta perii koulutustoimintaan liittyvistä syistä omakustannusarvoa alemman kiinteän julkisoikeudellisen maksun seuraavista suoritteista: koekohtainen maksu ylioppilastutkintoon ja sen kokeisiin osallistumisesta sekä maksu koesuorituksen arvostelua koskevan oikaisuvaatimuksen käsittelystä. Julkisoikeudelliset maksut ovat olleet omakustannusarvoa alemmat jo vuodesta 2013 lähtien. Kohtuulliset hinnat edistävät kokelaiden sivistyksellisten oikeuksien toteutumista. Ylioppilastutkinnon kokeiden tuloksia käytetään laajasti myös opiskelijavalinnassa. Maksuja esitetään kuitenkin korotettavaksi yleistä kustannuskehitystä vastaavasti.

Asetuksen voimaantulosäännöksessä säädettäisiin aikaisempaan tapaan siitä, että ylioppilastutkintoon ja sen kokeisiin osallistumisesta perittävät maksut määräytyvät kokeisiin ilmoittautumisen määräajan päättyessä voimassa olleiden säännösten nojalla.

7 Liiketaloudelliset suoritteet (5 §)

Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltaviin suoritteisiin esitetään lisättäväksi kaksi maksua.

Sähköisten julkaisujen lisensoinnista kaupallisille toimijoille perittävä maksu on Kotimaisten kielten keskuksen suorite, josta ei ole säädetty voimassa olevassa asetuksessa, mutta sellainen on tarpeen Kotimaisten kielten keskuksen Opetushallitukseen yhdistymisen vuoksi.

Uutena maksuna esitetään korkeakoulujen tekniikan sekä tietojenkäsittelyn ja tietoliikenteen (ICT) koulutusalojen tutkintoon johtavien koulutusten akkreditoiteja, joita Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi tekee.

Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavista suoritteista esitetään poistettavaksi nykyisen maksuasetuksen 5 § 1 momentin 6-kohdassa säädetty maksu Opetushallituksen julkaisuissa julkaistavista ilmoituksista. Opetushallituksella ei enää ole julkaisuja, joihin myytäisiin ilmoituksia. Muilta osin liiketaloudelliset suoritteet säilyisivät entisellään.

8 Muut suoritteet (6 §)

Muita suoritteita koskevaan asetuksen 6 §:ään ei esitetä muutoksia.

9 Taloudelliset vaikutukset

Opetushallituksen tuotot maksuasetuksen mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista vuonna 2023 olivat 8,5 milj. euroa. ja vuonna 2024 5,8 milj. euroa. Vuoden 2025 tulot tulevat olemaan noin 7,8 milj. euroa. Tulokertymän alenemiseen vaikuttaa ylioppilastutkintomaksujen poistuminen oppivelvollisilta viiden kokeen osalta. Vuonna 2022 alkaneen maksuttomuuden voi arvioida vaikuttaneen täysimääräisesti vasta vuonna 2024, mikä selittää kyseisen vuoden poikkeavaa tulokertymää. Vuoden 2025 tulokertymään vaikuttaa tuloja lisäävästi vuoden alusta lukien voimaan tullut hakemusmaksu. Tuotot liiketaloudellista suoritteista vuonna 2023 olivat 3,3 milj. euroa ja vuonna 2024 3,0 milj. euroa. Vuoden 2025 liiketaloudellisten tuottojen arvioidaan olevan 3,3 milj. euroa. Vuosien 2026 ja 2027 tulokertymien arvioidaan kasvavan hieman vuoden 2025 tasosta. Julkisoikeudellisia tuottaja arvioidaan kertyvän vuonna 2026 ja 2027 noin 8,9 milj. euroa ja liiketaloudellisia tuottoja noin 3,5 milj. euroa. Maksukertymässä on myös vuosittaista vaihtelua kysynnän vaihtelun vuoksi noin 10 prosentin vaihteluvälillä.

Asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa annetussa valtioneuvoston määräyksessä (VM/2025/114) todetaan, että valtion maksujen vahvistaminen edellyttää raha-asiainvaliokunnan puolta silloin, kun esityksessä on kysymys vuositasolla vähintään 5 000 000 euron määräisestä maksutulosta. Raja ylittyy Opetushallituksen vuosittaisessa maksullisessa toiminnassa edellä todetun mukaisesti.

10 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä Opetushallituksen tekemän esityksen ja kustannuslaskennan pohjalta.

Asetusehdotuksesta on pyydetty valtiovarainministeriön lausunto. Lausunnossaan valtiovarainministeriö on esittänyt seuraavia täydennysehdotuksia. Kustannusvastaavuuslaskelmia tulee täydentää siten, että ne kattavat vuodet 2024 – 2027. Lisäksi omakustannushintaa alempien suoritteiden hintoja tulee pystyä perustelevaan.

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä, koska ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja asia on yleiseltä merkitykseltään vähäinen.

11 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026 ja olevan voimassa 31 päivään joulukuuta 2027 asti.

Samalla kumotaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetus Kotimaisten kielten keskuksen suoritteiden maksullisuudesta (1209/2016).

Taulukko 1: Opetushallituksen omakustannusarvon mukaisesti hinnoitellut julkisoikeudelliset suoritteet

Suorite		Valmistelija	Johto	Avust.	Suoritt. hinta 1.1.2026
		tunnit	tunnit	tunnit	
1.	Lupa sellaisen perusopetusta, lukiota ja ammatillista koulutusta koskevan kokeilun järjestämiseen, jossa poiketaan Opetushallituksen antamista määräyksistä	14,00	0,16	0,50	1220,00
2.	Kelpoisuustodistuksen antaminen muussa Pohjoismaassa suoritettun opettajankoulutuksen perusteella perusopetuksen ja lukion aineenopettajan kelpoisuutta varten	4,00	0,16	1,00	400,00
3.	Kelpoisuustodistuksen antaminen muussa Pohjoismaassa suoritettun opettajankoulutuksen perusteella ammatillisen koulutuksen yhteisten opintojen opettajan kelpoisuutta varten	4,00	0,16	0,50	400,00
4.	Päätös riittävästä opinnoista antaa vieraskielistä opetusta, ulkomailla järjestettävää opetusta, steinerpedagogiikkaan perustuvaa opetusta tai montessoripedagogiikkaan perustuvaa esiopetusta	4,00	0,16	0,50	495,00
5.	Päätös steinerpedagogiikkaan perustuvaa perusopetusta ja lukiokoulutusta järjestävän koulun tai oppilaitoksen rehtorin riittävästä opinnoista	4,00	0,16	0,50	495,00
6.	Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 5 §:ssä tarkoitettu erivapauspäätös rehtorin tai opettajan kelpoisuusvaatimuksista	6,00	0,16	0,50	550,00
7.	Tutkimaksuopetushallinnon tutkintoon osallistumisesta	2,00	0,16	2,50	315,00
8.	Edellä 7 kohdassa mainitun tutkinnon osan uusiminen	0,65	0,00	1,15	105,00
9.	Osallistuminen suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettuun kielitutkintoon, josta suoritetaan				
a)	Hyvän ja tyydyttävän taidon tutkinto; tutkintomaksu, jos suullisen ja kirjallisen taidon tutkinnot suoritetaan samalla kertaa	2,00	0,00	2,25	280,00
b)	Hyvän ja tyydyttävän taidon tutkinto: tutkintomaksu, jos suoritetaan joko suullisen taidon tutkinto, kirjallisen taidon tutkinto, ymmärtämisen taidon tutkinto tai yksittäinen osakoe	1,16		0,80	140,00
c)	Erinomaisen taidon tutkinto: tutkintomaksu, jos suullisen ja kirjallisen taidon tutkinnot suoritetaan samalla kertaa	6,00	0,16	0,50	554,00
d)	Erinomaisen taidon tutkinto; tutkintomaksu, jos suoritetaan joko suullisen taidon tutkinto, kirjallisen taidon tutkinto, ymmärtämisen taidon tutkinto tai yksittäinen osakoe	3,00	0,16	0,25	277,00
10.	julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain 14 §:ssä tarkoitettu todistus vastaavasta kielitaidosta	2,00	0,00	2,25	280,00
11.	Kopio kadonneesta tai tuhoutuneesta kohdissa 1–11, 14–16 ja 2 §:n 1 momentin 1–6 kohdissa tarkoitettua luvasta, todistuksesta tai päätöksestä taikka vahvistus suoritettua tutkinnosta	0,16	0,16	0,30	50,00
12.	Ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettu todistus Suomessa harjoitetun ammattitoiminnan lajista ja kestosta	1,50	0,16	0,16	160,00
13.	Ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain 18 ja 20 §:ssä tarkoitettu eurooppalainen ammattikortti	2,50	0,16	0,16	232,00
14.	Ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain 18 §:ssä tarkoitettun ammattikortin uusiminen ja sen laajentaminen muihin jäsenvaltioihin henkilöille, joilla on jo ammattikortti	1,00	0,16	0,16	116,00
15.	Ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain 19 ja 21 §:ssä tarkoitettu eurooppalainen ammattikortti	2,25	0,16	0,16	208,00
16.	Hiihdonopettajien yhteistä koulutustestiä koskevassa komission delegoidussa asetuksessa (EU 2019/907) ja ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettu hiihdonopettajan pätevyystodistus	2,25	0,16	0,16	208,00
17.	Päätös ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 15 b §:n 1 momentissa tarkoitettua luvasta soveltaa mainitun lain 15 a §:n nojalla tutkinnon perusteisiin 33 ja 35 §:ssä tarkoitettua koulutusta varten tehtyjä poikkeuksia	10,00	0,60	1,50	975,00
18.	Yliopistolain 8 a §:ssä ja ammattikorkeakoululain 12 a §:ssä tarkoitettu hakemusmaksu				100,00
19.	Yleisiä kielitutkintotodistuksia arvioimaan oikeutetun henkilön merkitseminen arvioijarekisteriin	1,00	0,16	0,16	75,00

20.	Yleisistä kielitutkinnoista annetun lain 13 §:n 3 momentissa tarkoitettu oikaisuvaatimusmaksu, joka kuitenkin palautetaan, jos vaatimus hyväksytään	1,50	0,16	0,50	108,00
21.	Yleisistä kielitutkinnoista annetun lain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu tutkintomaksu, joka on				
a)	perustason tutkinnosta x euroa	2,00	0,16	1,00	165,00
b)	keskitason tutkinnosta x euroa	2,50	0,16	1,00	190,00
c)	Ylimmän tason tutkinnosta x euroa (osittain maksuton)	3,00	0,16	1,00	216,00
22.	Yleisistä kielitutkinnoista annetun lain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu osakoemaksu, joka on				
a)	Tekstin ymmärtäminen				43,00
b)	Puheen ymmärtäminen				43,00
c)	Kirjoittaminen				70,00
d)	Puhuminen				84,00

Taulukko 2: Opetushallituksen omakustannusarvoa alemmin hinnoitellut kiinteät maksut

	Suorite	Valmist. tunnit	Johto tunnit	Avust. tunnit	Suoritt. subv. hinta 1.1.2026
1.	Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen virkakelpoisuus				
a)	Maksu ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä	5,75	0,16	1,50	495,00
b)	Maksu ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettusta päätöksestä	5,75	0,16	1,50	495,00
2.	Maksu ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain 13 §:n 1 momentissa tarkoitettusta tunnustamispäätöksestä	4,50	0,16	1,50	495,00
3.	Maksu 2 § 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen liittyvästä jatkohakemuksesta				100,00
4.	Osallistuminen auktorisoiduista kääntäjistä annetun lain 7 §:ssä tarkoitettuun auktorisoidun kääntäjän tutkintoon.	4,00	2,00	2,00	570,00
5.	Todistus auktorisoinnista				
a)	auktorisoiduista kääntäjistä annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa	3,00	0,75	1,00	315,00
b)	auktorisoiduista kääntäjistä annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa	1,00	0,50	1,00	150,00
c)	auktorisoiduista kääntäjistä annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa	2,00	0,75	1,00	200,00
6.	Auktorisoiduista kääntäjistä annetun lain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettun oikaisuvaatimuksen käsittelymaksu, joka kuitenkin palautetaan, jos vaatimus hyväksytään	1,50	2,00	1,00	135,00
7.	Maksuoikeustulkirekisteristä annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hakemusten käsittelystä	5,00	0,16	2,00	450,00
8.	Oikeustulkirekisterin rekisterimerkinnän uusiminen	3,00	0,16	1,00	225,00
9.	Ensimmäistä rekisteriin merkittyä kieliparia seuraavien kieliparien rekisteröintimaksu.	3,00	0,16	1,00	225,00